

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/87/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2615200137
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2615200137.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Barcajovej a členov senátu JUDr. Evy Behranovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci navrhovateľky: Q. G., narodená XX.XX.XXXX, štátna občianka SR, bytom O. XXX/XX, Q. proti odporcovi: T. F., narodený XX.XX.XXXX, štátny občan Tuniskej republiky a Slovenskej republiky, trvalý pobyt Q., toho času bytom A. XXX/XX, Q., zastúpený advokátom JUDr. Václavom Sosnom, so sídlom advokátskej kancelárie Námestie slobody 2, Skalica, o určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 5C/17/2015-111 zo dňa 2. decembra 2015 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej p o t v r d z u j e .

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov prvostupňového konania mení tak, že odporcovi n e p r i z n á v a náhradu trov prvostupňového konania.

Odvolací súd odporcovi n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním návrh navrhovateľky na určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky zamietol a uložil jej povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia v sume 453,44 eura jeho právnomu zástupcovi JUDr. Václavovi Sosnovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (§ 72 ods. 1, 2, 3, § 73, § 75 ods. 2). Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh navrhovateľky na určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky po 250,- eur mesačne nie je dôvodný. Skutočnosť, že navrhovateľka nie je zamestnaná preto, že zabezpečuje nepretržitú starostlivosť o 100% postihnuté maloleté dieťa účastníkov nie je dostatočným dôvodom k tomu, aby bola odporcovi uložená povinnosť platiť jej príspevok na výživu. Navrhovateľka ako čiastočná invalidná dôchodkyňa, poberá invalidný dôchodok v sume 216,40 eura mesačne a za opatrovanie ťažko zdravotne postihnutej maloletej dcéry účastníkov poberá príspevok za opatrovanie 220,52 eura mesačne, takže jej príjem predstavuje sumu 436,92 eura mesačne, čo súd považuje na zabezpečenie potrieb samotnej navrhovateľky za dostatočné. Okrem týchto príjmov môže mať navrhovateľka ako jedna z troch vlastníkov a konateľov spoločnosti F. X., s.r.o. Q., taktiež príjem z tejto spoločnosti, ak požiada o vyplácanie svojho podielu zo zisku, prípadne ak svoj podiel speňaží. Čo sa týka zabezpečenia potrieb maloletej dcéry účastníkov, navrhovateľka je v tejto súvislosti dostatočne finančne odbremenená, pretože výdavky na maloletú P. v prevažnej miere hradí z výživného, ktoré odporca platí v sume 300,- eur mesačne, ako aj z troch peňažných kompenzačných príspevkov od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Senica v celkovej sume 69,87 eura mesačne. Pritom zabezpečenie potrieb tohto dieťaťa nemôže byť riešené priznaním príspevku na výživu rozvedenej manželky, ale

návrhom na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca voči dieťaťu. Preto súd prvého stupňa dospel k záveru, že navrhovateľka je schopná vzhľadom na svoj príjem živiť sa sama a bolo by i v rozpore s dobrými mravmi uložiť odporcovi povinnosť platiť jej príspevok na výživu rozvedenej manželky z toho dôvodu, že i návrh na rozvod manželstva účastníkov podala ona a voči odporcovi sa nespráva v súlade s dobrými mravmi, pretože ho krivo obvinila na polícii z fyzického násillia, ako aj vulgárne označovanie odporcu navrhovateľkou v SMS správach, ktoré poslala v mesiacoch november a december 2014, preto súd tento návrh zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP a uložil jej trovy zaplatiť právneho zastúpenia odporcu jeho právnomu zástupcovi v konečnej sume 453,44 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka, ktorá s ním nesúhlasila, keďže jej príjem tvorí iba jej invalidný dôchodok 216,40 eura a opatrovateľský príspevok 244,04 eura. Dcéra P. sa narodila veľmi ťažko zdravotne postihnutá s vážnymi vývojovými vadami. Vyžaduje si 24-hodinovú starostlivosť matky a preto nemá možnosť zamestnať sa a tým zlepšiť svoju ekonomickú situáciu. Tiež má nepriaznivý zdravotný stav, preto je na invalidnom dôchodku. Pravidelne užíva lieky za 80,- eur mesačne. Žije s dcérou v 4-izbovom nájomnom byte, ktorý je bezbariérový a prispôsobený zdravotnému stavu dieťaťa. Prestavba bytu bola finančne drahá a náročná, preto výmena bytu nie je vhodná. Vo firme U. X., s.r.o. vlastní podiel 10% a ďalší spoločníci nemajú záujem o predaj. Vo firme nevykonáva žiadnu prácu, nepodieľa sa na zisku, preto nemá nárok na vyplatenie odmeny, tak ako je to ustanovené v kolektívnej zmluve. Poukázala na svoje pravidelné mesačné výdavky - nájom bytu, elektrika, internet, telefón, káblová televízia, lieky, zákonná poisťka na auto, spolu 559,80 eura, k tomu strava, ošatenie, hygiena. Výživné 300,- eur a kompenzačné príspevky 69,87 eura sú určené len pre dcéru, pre ktorú len lieky mesačne stoja 255,- eur, ďalej špeciálna bezlaktózová strava, oblečenie, rehabilitačné pobyty, kúpele, zdravotné pomôcky, ortopedické topánky, naftu do auta a iné, čo výživné nepokrýva. I keď odporca žije sám v prenajatom apartmáne s nájomným 380,- eur, platí taký istý nájom ako ona s dcérou, no býva sám, preto by mu doporučila ísť do lacnejšieho prenájmu a predať svoj podiel vo firmách či vykonať daňovú a sociálnu kontrolu aká bola vykonaná vo firme, kde je ona spoločníčkou. Súd prvého stupňa poukázal na výživné, ktoré platí odporca na maloletú P. zo svojho príjmu 808,66 eura, on ale má uzatvorených viacero pracovných zmlúv, preto žiadala súd o prešetrovanie jeho príjmov. Potvrdila, že trávi voľný čas so svojou rodinou v Turecku (a i keď jej financie nepoukazuje rodinná firma), sestra jej ponúkla spoločný oddych od starostí či už fyzických, ale aj psychických, ktoré denne prežíva pri starostlivosti s maloletou P.. Nesúhlasila s tým, že krivo obvinila odporcu z fyzického napadnutia a že sa nespráva v súlade s dobrými mravmi. Napísala mu také SMS, ktoré si v tomto období zaslúžil (bol vykázaný v ranných hodinách z bytu políciou), fyzicky ju napadol a hrubo pourážal, od augusta 2015 do rozvodu v decembri 2015 prestal prispievať na domácnosť a dcéru. Pretože jej osobný príjem je 460,44 eura mesačne, žije na okraji núdze, žiada o zrušenie povinnosti zaplatiť právnomu zástupcovi odporcu náhradu trov právneho zastúpenia v sume 453,44 eura a nariadiť odporcovi prispievať na jej výživu sumou 250,- eur mesačne.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky písomne nevyjadril, samostatný odvolací návrh nepodal.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 zákona č.99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov - Občianskeho súdneho poriadku - ďalej len „OSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, podal ho účastník konania (§ 201 OSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 204 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, (§ 202 OSP), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako i konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo (§ 212 ods. 1 OSP) po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, preto ho podľa ustanovenia § 219 ods. 1 OSP potvrdil. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z.).

Odvolací súd vo veci rozhodol podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania tak, že rozsudok verejne vyhlásil, nakoľko vec bola ústne prejednaná pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, preto sa nejedná o konanie, v ktorom by súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je

potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde ani o konanie vo veciach porušovania zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania nevyžaduje ani dôležitý verejný záujem.

Predmetom tohto konania vedeného na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 5C/17/2015 je návrh navrhovateľky Q. G. voči odporcovi T. F. o určenie príspevku na výživu pre rozvedenú manželku. Navrhovateľka sa svojim návrhom domáha od odporcu - rozvedeného manžela príspevku na jej výživu po 250,- eur mesačne.

Súd prvého stupňa návrh navrhovateľky ako nedôvodný zamietol.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý návrh navrhovateľky ako nedôvodný s prihliadnutím na osobné, majetkové a zárobkové pomery oboch účastníkov konania zamietol.

Navrhovateľka sa v odvolacom konaní domáha aj zmeny rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku o trovách prvostupňového konania, keďže ako osoba v hmotnej núdzi je povinná zaplatiť odporcovi trovy prvostupňového konania.

Podstatou odvolacieho dôvodu uplatneného navrhovateľkou založeného na § 205 ods. 2 písm. d) OSP (súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam), ktorý uplatnila navrhovateľka, spočíva v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania, dôsledkom čoho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

Podrobným a dôsledným preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru o nedôvodnosti podaného odvolania vo veci samej. Súd prvého stupňa vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplývajú, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 132 až § 135 OSP. Pri rozhodovaní súd prvého stupňa použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval.

Podľa § 72 ods. 1 Zákona o rodine, rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Podľa § 72 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

Z citovaných ustanovení Zákona o rodine možno vyvodiť hmotnoprávne podmienky, za ktorých možno priznať príspevok na výživu rozvedeného manžela: po rozvoze manželstva jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám sa živiť, schopnosti, možnosti a majetkové pomery druhého manžela umožňujú súdu príspevok priznať, bývalí manželia sa nevedeli dohodnúť o poskytovaní príspevku a nakoniec priznanie príspevku nie je v rozpore s dobrými mravmi (obligatórne súd prihliadnutie na príčiny rozvratu manželstva).

Jedným zo základných kritérií pri rozhodovaní súdu o príspevku na výživu rozvedeného manžela je okolnosť, či je jeden z bývalých manželov odkázaný na takýto príspevok, či nie je schopný zaistiť svoju primeranú výživu z vlastných majetkových alebo zárobkových zdrojov. Neschopnosť sám sa živiť je podmienená celkovými majetkovými a sociálnymi pomermi účastníka, požadujúceho príspevok na výživu. Pre stanovenie vyživovacej povinnosti rozvedených manželov platia iné hľadiská, než pre vyživovacia povinnosť medzi manželmi. Vyživovacia povinnosť rozvedeného manžela je podmienená tým, že jeho bývalý manžel nie je schopný sám sa živiť. Na rozdiel od vyživovacej povinnosti manželov, kde má byť v prvom rade zabezpečená zásadne rovnaká životná úroveň obidvoch manželov, má vyživovacia povinnosť rozvedených manželov nižší rozsah.

Zákona o rodine tu vychádza v zásade z toho, že oprávneným je bývalý manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť. Táto neschopnosť môže vyplývať zo subjektívnych alebo objektívnych skutočností na strane oprávneného. Medzi subjektívne skutočnosti patrí zlý zdravotný stav, strata kvalifikácie v dôsledku dlhodobej absencie zo zamestnania, z dôvodu výkonu osobnej starostlivosti o dieťa a rodinu. Objektívnymi skutočnosťami sú osobná starostlivosť o mal. dieťa do 3 rokov veku, resp. staršie dieťa, ak vyžaduje nepretržitú opateru alebo faktická nemožnosť oprávneného nájsť si zamestnanie v danom mieste zodpovedajúce jeho fyzickým a duševným schopnostiam. Schopnosť bývalého manžela živiť sa sám, sa však neodvodzuje len od jeho skutočných a potenciálnych zárobkových možností, ale aj od jeho majetkových pomerov. Súd prihliada k množstvu a druhu jeho majetku a tiež k účelu, na ktorý je určený.

V konaní bolo preukázané, že navrhovateľka a odporca boli manželia, ich manželstvo bolo rozsudkom Okresného súdu Senica č.k. 6P/37/2014-35 zo dňa 17.12.2014, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 17.12.2014, právoplatne rozvedené, maloletá P. bola na základe dohody rodičov zverená do osobnej starostlivosti navrhovateľky a odporca sa zaviazal prispievať na výživu maloletej P. po 300,- eur mesačne.

Navrhovateľka žije v štvorizbovom byte s maloletou P., byt je bezbariérový upravený pre potreby maloletej P., ktorá si vyžaduje 24-hodinovú starostlivosť, je odkázaná na pomoc ďalšej osoby - navrhovateľky. Príjem do domácnosti predstavuje jednak invalidný dôchodok navrhovateľky (216,40 eura mesačne) a jednak príspevok za opatrovanie maloletej P. (220,52 eura mesačne). Navrhovateľka na dcéru poberá rodinné prídavky a kompenzačné príspevky súvisiace s hygienou, šatstvom, bielizňou, obuvou, bytovým zariadením (23,52 + 69,87 eura mesačne). Hradí mesačné náklady za byt (360,- eur mesačne a ďalšie), náklady domácnosti a lieky.

Odporca býva v podnájme, je zamestnaný a z jeho zisteného príjmu 808,66 eura, hradí nájomné spolu s energiami mesačne 380,- eur, platí výživné na maloletú P. 300,- eur mesačne, spláca pôžičku na kúpu osobného motorového vozidla Peugeot 308 po 180,- eur mesačne, žije sám. V konaní nebolo preukázané, že by odporca mal iný príjem, že by príjmy, ktoré boli v konaní zistené, nepredstavovali reálne majetkové a zárobkové pomery odporcu.

V prejednávacom prípade bolo preukázané, že osobné, majetkové a zárobkové pomery účastníkov neumožňujú stanovenie vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľke. V konaní pred súdom prvého stupňa boli jednoznačne zistené osobné, zárobkové a majetkové pomery oboch účastníkov, bolo preukázané, že odporca z jeho zisteného príjmu 808,66 eura platí nájomné vrátane energií, výživné na maloletú P., spláca pôžičku a preto možnosti a schopnosti odporcu sú práve touto skutočnosťou limitované. Príjem navrhovateľky bol súdom prvého stupňa správne ustálený (invalidný dôchodok 216,40 eura mesačne, príspevok za opatrovanie maloletej P. 220,52 eura mesačne), pričom samostatný príjem má i maloletá P., t.j. 300,- eur výživné, rodinné prídavky a 69,87 eura mesačne príspevky, ako i s prihliadnutím na náklady, ktoré navrhovateľka spolu s dcérou v domácnosti mesačne musí uhrádzať (za byt 360,- eur, električka 65,- eur, internet 17,- eur, telefón 50,- eur, lieky, strava, ošatenie, hygiena, kozmetika a iné). Navrhovateľka okrem týchto pravidelných výdavkov musí uhrádzať aj náklady súvisiace so zdravotnou starostlivosťou o maloletú dcéru, náklady na lieky, náklady na svoj zdravotný stav, mesačné výdavky v súvislosti s návštevou lekárkou v mieste i mimo bydliska dieťaťa a iné.

V konaní bolo ďalej preukázané, že navrhovateľka absolvuje spolu s rodinnými príslušníkmi opakované dovolenky do zahraničia a to vzhľadom na jej zdravotný stav, keďže trpí astmou. Uvádza, že tieto náklady jej hradí sestra, ktorá je tiež spolumajiteľskou spoločnosťou F. X., s.r.o., Q., kde aj navrhovateľka

vlastní podiel 10%. Majetkový podiel navrhovateľky v obchodnej spoločnosti vyjadruje majetkovú hodnotu, ktorá nie je zanedbateľná, ovplyvňuje jej majetkové pomery a dáva jej aj možnosť zadovážiť si v prípade ďalšie peňažné prostriedky (výplata zisku, predaj a pod.).

Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvého stupňa dospel k záveru, že na strane odporcu nie sú schopnosti a možnosti s prihliadnutím na jeho majetkové a zárobkové pomery prispievať na výživu rozvedenej manželky požadovanou, resp. zodpovedajúcou sumou, keďže po zaplatení všetkých výdavkov odporcu tomuto zostáva suma zodpovedajúca jeho odôvodneným potrebám.

Preto odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa konštatujúc, že súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, vec posúdil správne i po právnej stránke a tak tento rozsudok podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

Čo sa týka trov prvostupňového konania, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade je odvolanie navrhovateľky dôvodné a to v dôsledku potreby aplikácie ustanovenia § 150 OSP.

Podľa § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

V danom prípade je v konaní preukázané, že navrhovateľka disponuje na svoje vlastné potreby mesačným príjmom pozostávajúcím z invalidného dôchodku a príspevku za opatrovanie spolu vo výške 436,92 eura mesačne, jej mesačné náklady za vedenie spoločnej domácnosti s dcérou P. sú vysoké (náklady na bývanie, stravu, lieky) a tak je dôvodné aplikovať ustanovenie § 150 ods. 1 OSP voči odporcovi, ktorý je otcom tohto dieťaťa a platí na dcéru výživné 300,- eur mesačne. Povinnosť navrhovateľky zaplatiť trovy prvostupňového konania úspešnému odporcovi by sa tak mohla nepriamo a aj nepriaznivo dotknúť dcéry účastníkov, za ktorých okolností odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov prvostupňového konania zmenil tak, že odporcovi náhradu trov prvostupňového konania nepriznal. toto rozhodnutie nebude mať na odporcu taký nepriaznivý dopad, aký malo na navrhovateľku, keďže on je práceschopný a zárobkovo činný, čím má možnosť dosiahnuť zárobok vlastnou prácou, ktorá možnosť na strane navrhovateľky chýba.

V odvolacom konaní bola navrhovateľka neúspešná, naopak úspešným účastníkom bol odporca, ktorý však bol v odvolacom konaní nečinný. Návrh na priznanie trov odvolacieho konania nepodal, preto nebol dôvod odporcovi náhradu trov odvolacieho konania priznať a odvolací súd vyslovil, že sa mu táto náhrada nepriznáva.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.